

Minden szombaton új család jön. Egyesek kora reggel érkeznek messziről, készen arra, hogy megkezdjék a vakációt. Mások nem bukkannak fel naplementéig, rossz a hangulatuk, talán eltévedtek. Könnyű eltévedni a hegyek

16 Jhumpa Lahiri

közt; az utak mellett alig van tábla.

A HATÁR

Ma, miután bemutakoznak, körbevezetem őket. Azelőtt anyámra hárult a köszöntés. De ő a nyarat egy közeli város-

ban tölti, segít egy idős úrnak, aki szintén vakáción van, úgyhogy ez most az én dolgom.

Szokás szerint négyen vannak: anya, apa, két lány. Követnek tágra nyílt szemmel, boldogan, hogy kinyújtóztathatják a tagjaikat.

Megállunk egy pillanatra a gyepre néző árnyas teraszon, a zsupfedél alatt, amely szűri a fényt. Két karosszék van ott, meg egy dívány fehér szövettel borítva, nyugágyak a napozáshoz meg egy faasztal, amely tíz embernek is elég.

Kinyitom az üveg tolóajtót, és bevezetem őket: lakályos nappali két kényelmes kanapéval a kandalló előtt, jól felszerelt konyha, két hálószoba.

Amíg az apa kipakol a kocsiból, a lányok pedig, akik hét- és kilencévesek lehetnek, eltűnnek a szobájukban, becsukva az ajtót maguk mögött, én elmondom az anyának, hol talál még törülközőt és gypajtakarókat, ha esetleg lehülne a levegő éjszakára.

Megmutatom neki, hová van elrejtve az egérméreg. Csapják agyon a legyeket, mielőtt lefekszenek, javaslom, különben hajnalban dongani kezdenek, és az nagyon zavaró. Elmagyarázom, hogyan jutnak el a szupermarketbe, hogyan használják a ház mögötti mosógépet, és hová teregessenek apám kertjének túloldalán.

A vendégek szedhetnek salátát meg paradicsomot, teszem hozzá. Idén rengeteg paradicsom termett, de a legtöbb tönkrement a júliusi esőzésben.

Úgy teszek, mintha nem figyelném őket, mintha diszkrét volnék. Elvégzem a házimunkát, és meglocsolom a kertet, de muszáj észrevennem, hogy milyen boldogok és izgatottak. Hallom a lányok hangját, ahogy átszaladnak a gyepon, megtudom a nevüket. Mivel a vendégek általában nyitva hagyják a tolóajtót, hallom, mit mondanak a szülők egymásnak, miközben birtokba veszik a házat, kipakolnak a bőröndjeikből, és eldöntik, mit ebédeljenek.

A ház, amelyben a családom lakik, csak néhány méterre van, egy magas sövény mögött, amely egyfajta falat képez. Házunk évekig csupán egyetlen helyiségből állt, amely konyhaként és hármunk hálószobájaként is

szolgált. Aztán két évvel ezelőtt, amikor betöltöttem a tizenhármát, anyám beállt dolgozni az idős úrhoz, és a szüleim, miután elég pénzt megtakarítottak, megkérdezték az ingatlan tulajdonosát, hogy építhetnek-e nekem a házhoz egy kis szobát.

Apám a mindenes. Ő gondolja a nagy házat, vágja a fát, dolgozik a földön meg a szőlőben. Ő gondoskodik a lovakról, amelyeket a tulajdonos szenvedélyesen szeret. 17

A tulajdonos külföldön él, de ő nem külföldi, mint mi. Időnként eljön, egyedül. Nincs családja. Nappal kilovagol; estéknként a kandallónál olvas. Aztán megint elmegy.

A nyarakon kívül más évszakban nem sokan bérlik a házat. A telek itt zordak, és tavasszal rengeteg az eső. Szeptembertől júniusig apám reggelenként elvisz az iskolába, ahol nem találom a helyem. Nem könnyen jövök ki másokkal; nem úgy nézek ki, mint mások.

A lányok ebben a családban hasonlítanak egymásra. Azonnal látni, hogy nővérek. Máris egymáshoz illő fürdőruhát vettek, hogy később elmenjenek a partra. A tengerpart úgy huszonöt kilométerre lehet innen. Az anya is lánynak látszik. Kicsi és vékony, kibontva viseli hosszú haját. Válla törékeny. Meztláb járkal a fűvön, hiába mondja neki az apa, hogy ne tegye, mert (és igaza van) lehetnek itt sünök, lódarazsak, kígyók.

Néhány óra múlva már úgy tűnik, mintha mindig itt laktak volna. A dolgok, amelyeket egy hétre hoztak vidékre, mindenütt ott hevernek: könyvek, magazinok, egy laptop, babák, kámzsás szvetterek, színes ceruzák, jegyzetfüzetek, strandpapucskok, naptejek. Ebédidőben hallom, hogy villák koccannak a tányérhoz. Minden alkalommal észlelem, amikor valamelyikük leteszi a poharat az asztalra. Érzékelem beszélgetésük nyugodt fonalát, a kávéskancsó hangját és illatát, a cigaretta füstjét.

Ebéd után az apa megkéri az egyik lányt, hogy vigye oda neki a szemüvegét. Sokáig tanulmányozza az autóstérképet. Listába szedi a közelben meglátogatandó kisvárosokat, régészeti lelőhelyeket, romokat. Az anyát ez nem érdekli. Azt mondja, ez az egyetlen hete az évben, amikor nincsenek megbeszélései és kötelezettségei.

Később az apa elindul a tengerhez a lányokkal. Amikor elindul, megkérdi tőlem, meddig tart az út, melyik partszakasz a legszebb. Megkérdezi, milyen időt jósolnak a hétre, én pedig azt felelem, kánikula jön.

Az anya otthon marad. Azért fölveszi a fürdőruháját, hogy napozzon egy kicsit.

Elnyúl az egyik nyugágyon. Gondolom, szunyókálni fog, de amikor megyek teregetni, látom, hogy ír valamit. Kézzel ír egy kis jegyzetfüzetbe, amely a combján fekszik.

Időnként fölemeli fejét, és tüzetesen nézi a bennünket körülvevő tájat. Bámulja a gyep, a hegyek, a távoli erdő különféle zöldjeit. Az ég ragyogó kékjét, a sárga szénát. A fehérre festett kerítést és az alacsony kőfalat, amely a telek határát jelöli. Mindent megvizsgál, amit én mindennap
18 látok. De kíváncsi vagyok, mit láthat benne ő.

Amikor a nap nyugodni készül, szvettert meg hosszúnadrágot húznak, hogy megvédjék magukat a szúnyogoktól. Az apa és a lányok haja vizes, mert a tengerpart után forró vízzel lezuhanyoztak.

A lányok mesélnak anyjuknak a kirándulásról: a perzselő homokról, a kissé zavaros vízről, a szelíd, csalódást keltő hullámokról. Az egész család rövid sétára indul. Elmennek, hogy megnézzék a lovakat, a csacsikat, a vad-disznót, amelyet ólban tartanak az istállók mögött. Megnézik a birkanyáját, amely mindennap nagyjából ilyenkor vonul el a ház előtt, s néhány percre megállásra készíti az autókat a poros úton.

Az apa folyton fényképez a mobiljával. Megmutatja a lányoknak a kis szilvafákat, a fügefákat, az olajfákat. Azt mondja, a fáról szedett gyümölcsnek más az íze, mert illatos a naptól, a vidéki levegőtől.

A szülők kibontanak egy üveg bort a teraszon. Megkóstolják a sajtot, a helyi mézet. Megcsodálják a ragyogó tájat, és ámulnak a hatalmas, fényes felhőkön, az októberi gránátalma színén.

Leszáll az este. Hallják a békákat, a tücsköket, a szél susogását. A szél ellenére úgy döntenek, hogy kint esznek, kihasználják a maradék fényt.

Apám és én bent eszünk csendben. Apám nem néz föl, miközben eszik. Most, hogy nincs itthon anyám, nincs beszélgetés vacsora alatt. Anyám az, aki beszél étkezéskor.

Anyám nem bírja ezt a helyet. Apámhoz hasonlóan sokkal messzebről jött mindenkinél, aki itt vakációzik. Utálja a vidéki életet, az isten háta mögöttet. Azt mondja, az emberek itt nem kedvesek, hanem zárkóztak.

Nem hiányoznak a panaszaik. Nem szeretem hallgatni, bár valószínűleg igaza van. Néha, amikor túl sokat panaszkodik, apám inkább az autóban alszik, nem pedig vele az ágyban.

Vacsora után a lányok a gyepen téblábolnak, követik a szentjánosbogarakat. Játszanak az elemlámpájukkal. A szülők ülnek a teraszon, szemlélik a csillagos eget, a sűrű sötétséget.

Az anya forró limonádét kortyolgat, az apa egy kis grappát. Azt mondják, nincs is másra szükségük, mint hogy itt legyenek, hogy még a levegő is más, és ez megtisztítja őket. Milyen csodás, mondják, így együtt lenni, távol mindenkitől.

Reggel először a csirkeólhöz megyek, hogy összeszedjem a tojásokat. Melegek és fakók, koszosak. Néhányat tálba teszek, és odaviszem a vendégeknek reggelire. Általában senki sem jár erre, és csak otthagynom őket a terasz asztalán. De aztán a tolóajtón át látom, hogy a lányok már ébren vannak. Süteményes zacskókat látok a kanapén, morzsát, kávézóasztalra kiborított zabpelyhes dobozt. 19

A lányok megpróbálják agyoncsapni a legyeket, amelyek reggel a házban döngicsélnek. A nagyobbak légycsapó van a kezében. Csalódott kishúga panaszkodik, hogy ő még mindig nem került sorra. Azt mondja, ő is agyon akarja csapni őket.

Leteszem a tojásokat, és visszamegyek a házunkba. Aztán bekopogok hozzájuk, és kölcsönadom a lányoknak a mi légycsapónkat; így mind a ketten boldogok. Nem ismétlem meg, hogy jobb akkor agyoncsapni a legyeket, mielőtt lefeküdné az ember. Világos, hogy jól szórakoznak, míg a szülők a legyek és a lányok zajongása ellenére tovább alszanak.

Két nap múlva kialakul egy megjósolható napirend. Délelőtt az apa elmegy a városi kávézóba, hogy tejet meg újságot vegyen, és iszik egy második kávé. Beugrik a szupermarketbe, ha szükséges. Amikor visszaér, a páratartalom ellenére elmegy futni a hegyekbe. Egyszer izgatottan jön haza, mert összeakadt egy juhászcutyával, amely elálta az útját, bár végül nem történt semmi.

Az anya azt csinálja, amit én: főlseper, főz, mosogat. Naponta legalább egyszer kitereget. Ruháink összekeverednek, és közös kötélen száradnak. Azt mondja a férjének, miközben a mosott ruhás kosarat a karjában tartja, hogy ez milyen boldoggá teszi. Mivel a városban élnek egy zsúfolt lakásban, sosem teregethet így a szabadban.

Ebéd után az apa elviszi a lányokat a tengerpartra, és az anya otthon marad egyedül. Elnyúlik, és cigarettára gyújt, nagy összpontosítással ír a jegyzetfüzetébe.

Egy nap a lányok, miután visszajöttek a tengerpartról, órákig szaladgálnak, hogy a fűben ugráló tücsköket fogjanak. Felkapják őket. Néhányat beletesznek egy befőttesüvegbe, melléjük a szüleik salátájából elcsent paradicsomszeleteket dobnak. Házi kedvencekké változtatják őket, még nevet is adnak nekik. Másnap a tücskök megdöglenek, megfulladnak az üvegben, és a lányok sírnak. Eltemetik őket az egyik szilvafa alatt, és pár vadvirágot tesznek a sírra.

Egy másik nap az apa fölfedezi, hogy az egyik kint hagyott strandpapucs eltűnt. Mondom neki, hogy valószínűleg róka vitte el; ólálkodott egy errefelé. Mondom apámnak, aki a környéken élő minden állat szokásait és rejtekhelyét ismeri, és ő meg is találja a papucsot egy labdával meg
20 egy bevásárló zacskóval együtt, amit az előző család hagyott itt.

Látom, mennyire élvezik a vendégek ezt a változatlan vidéki tájat, mennyire értékelik minden részletét, mennyire segítik őket ezek a dolgok a gondolkodásban, pihenésben, álmodozásban. Amikor a lányok szedret szednek, és összepiszkolják a csinos ruhájukat, az anya nem haragszik meg rájuk. Csak nevet. Megkéri az apát, hogy csináljon egy képet, és bedobja a ruhákat a szennybe.

Ugyanakkor eltűnődöm rajta, vajon mit tudhatnak az itteni magányról. Mit tudhatnak a mi rozzant házunk mindig ugyanolyan napjairól? Az éjszakákról, amikor olyan erősen fúj a szél, hogy mintha remegne a föld, vagy amikor az eső hangjától nem tudok elaludni? A hónapokról, amikor mi magunkban élünk a hegyek között, a lovakról, a rovarokról, a madarokról, amelyek a földek felett röpködnek? Vajon tetszene nekik az a rideg nyugalom, amely itt minden telet ural?

Az utolsó estén autók érkeznek. A szülők meghívták a barátait a gyerekeikkel együtt, akik most a réten szaladgálnak. Néhányan arról számolnak be, hogy nem volt nagy forgalom a városból jövet. A felnőttek körülnéznek a házban, és naplementekor a kertben sétálhatnak. A teraszon már meg van terítve az asztal.

Mindent hallok, miközben esznek. A nevetés meg a csevegés ma este hangosabb. A család minden vidéki kellemetlenségét elmeséli: a paradicsomevő tücsköket, a szilvafa alatti temetést, a juhászkutyát, a rókát, amelyik elvitte a papucsot. Az anya azt mondja, az, hogy ilyen közeli kapcsolatban voltak a természettel, jót tett a lányoknak.

Egyszer csak kihoznak egy tortát gyertyákkal, és én rájövök, hogy az apának születésnapja van. Negyvenöt éves. Mindenki énekel, és felvágják a tortát.

Apám meg én eszünk egy kis túlérétt szőlőt. Éppen le akarom szedni az asztalt, amikor kopogtatást hallok. Az ajtó előtt a lányok állnak habozva, kifulladásra. Átadnak egy tányért, rajta két szelet torta: az egyik az enyém, a másik apámé. Elszaladnak, mielőtt megköszönhetném.

Megesszük a tortát, miközben a vendégek politikáról, utazásokról, a városi életről beszélgetnek. Valaki megkérdi az anyától, hol vette a tortát. Egy közeli pékségben, feleli ő, és hozzát teszi, hogy az egyik vendég hozta fel. Megmondja a pékség nevét, a térért, ahol áll.

Apám leteszi a villát, és lehajtja fejét. Szeme zavart, amikor rám néz. Hirtelen feláll, aztán kimegy, hogy észrevétlenül elszívjon egy cigarettát.

Azelőtt mi is a városban éltünk. Apám éppen azon a téren árult virágot. Anyám segített neki.

Egymás mellett töltötték napjaikat egy kicsiny, de csinos standnál, csokrokat készítettek, amelyeket az emberek hazavittek, hogy az asztalukat meg a teraszukat díszítsék velük. Jövevények voltak, de megtanulták a virágok nevét: rózsza, napraforgó, szegfű, százsorszép. Egy sor vödörben tartották őket, szárukkal vízben.

Egy este három ember jelent meg. Apám egyedül volt; anyám, aki akkor volt velem terhes, otthon tartózkodott, mert apám nem akarta, hogy este dolgozzon. Késő volt. A téren már zárva a boltok, és apám is éppen zárni akart.

Az egyik férfi megkérte, hogy nyisson ki, azt mondta, szeretné meglátogatni a barátnőjét. Egy szép csokrot kért. Apám ráállt, hogy készít neki, bár a férfiak gorombák és kicsit részegek voltak.

Amikor apám átnyújtotta a csokrot, a férfi azt mondta, kicsi, és megkérte, hogy csinálja nagyobbra. Apám még rakott hozzá virágokat, rengeteget, míg a férfi már elégedett volt velem. Papírba csavarta a csokrot, aztán színes szalagot kötött rá masnival. Megmondta az árat.

A férfi pénzt húzott elő a tárcájából. Nem volt elég. És amikor apám nem akarta odaadni a csokrot, a férfi lehülyézte, azt mondta, még azt se tudja, hogyan állítson össze egy szép csokrot egy gyönyörű lánynak. Aztán a másik kettővel együtt ütni kezdte apámat, akinek a száját elborította a vér, és a metszőfogai is kitértek.

Apám kiabált, de abban az órában senki sem hallotta. Azt mondták neki: menj vissza oda, ahonnet jöttél. Elvették a csokrot, és őt otthagyták a földön.

Apám bement a balesetire. Egy évig nem tudott szilárd ételt enni. Miután megszülettem, és először látott, egy szót sem bírt kinyögni.

Azóta is küszködik a beszéddel. Zagyválja a szavakat, mintha öregember volna. Hiányzó fogai miatt szégyell mosolyogni. Anyám és én megértjük, de mások nem. Azt hiszik, azért nem beszél a nyelvet, mert külföldi. Néha még azt is hiszik róla, hogy néma.

Amikor a körte meg a piros alma megéri a kertben, vékony, szinte átetsző szeletekre vágjuk, hogy megízlelhessen.

Egyik honfitársa szólt neki erről az állásról ezen az elhagyatott helyen. Nem ismerte a vidéki életet: mindig városban élt.

Itt úgy élhet és dolgozhat, hogy nem kell kinyitnia a száját. Nem fél, hogy megtámadják. Jobban szeret állatok közt élni, földet művelni. Hozzászokott ehhez a vad vidékhez, amely megóvja.

Amikor velem beszél, amikor elvisz az iskolába, mindig ugyanazt mondja: hogy nem vitte semmire az életben. Csak azt szeretné, ha én tanulnék, és befejezném az iskolát, egyetemre járnék, aztán messzire elmennék tőlük.

22

Másnap délelőtt az apa hozzálát, hogy bepakoljon a kocsiba. Négy le- barnult embert látok, akik még jobban kötődnek egymáshoz. Nem akarnak elmenni. Reggelinél azt mondják, jövőre szeretnének visszajönni. Majdnem minden vendég ugyanazt mondja, amikor elmegy. Néhány hűségeseen visszatér, de a legtöbbjüknek egyszor is elég.

Mielőtt elindulnak, az anya megmutatja a hűtőben a dolgokat, amiket nem akarnak elvinni a városba. Azt mondja, annyira megszerette ezt a házat, hogy máris hiányzik neki. Amikor majd feszültnek érzi magát, vagy elborítja a munka, talán erre a helyre gondol: a tiszta levegőre, a hegyekre, a nyugtaker lánghó felhőkre.

Jó utat kívánok a családnak, és elbúcsúzom. Ott állok, amíg az autó el nem tűnik a szemem elől. Aztán hozzálátok, hogy előkészítsem a házat az új családnak, amely holnap érkezik. Bevetem az ágyakat. Kitakarítom a szobát, amelyet a lányok fenekestül felforgattak. Összesöpöröm a legyeket, amelyeket agyoncsaptak.

Itt felejtettek vagy szándékosan itt hagytak néhány dolgot, amikre nincs szükségük, dolgokat, amikhez én ragaszkodom. Képeket, amiket a lányok rajzoltak, kagylókat, amelyeket a tengerparton gyűjtöttek, az illatos tusfürdő néhány cseppjét. Bevásárló listákat az anya halvány, apró betűs írásával, amellyel más papírokra mindent leírt rólunk.

(Fordította: Greskovits Endre)